

İcrânın Dili

Dr. Alâeddin Yavaşca

Her pazartesi gecesi, ana hatlarıyla birbirine benzeyen bir programın adeta tekrarıdır.

Geçen sayımızda da yazdığımız üzere, bu gecelerde, hoşâmediyi müteakip ilk muhavere, son günler devamda kusurlu olanları, üstadın bir merak havası içinde, odadakilere "Kuzum,.... efendi bir müddettir görünmüyor, haberi olanınız var mı? hasta filân olmasın?" minvalinde sualler tevcih etmesiyle başlar. Bu ilgide derin bir samimiyet ve vefa hissi vardır. Ancak, bilâsebep bir devamsızlığın farkına vardı mı, hiddeti ve gazabı, hicivleri kadar şedid olurdu. Söz, sonra ahvâle, insanların birbirleriyle olan münasebetlerinin eskiyle mukayesesine intikal eder, hemen her vesile ile iman ve inanışın değeri tebarüz ettirilir. Gecenin kadrosunun tamamlandığı kanaati hasıl olunca yine üstad, çoğu zaman bana: "Kuzum evlâdım, bu akşam hangi makamı dinleyeceğiz?" diye sorar ve cevabı beklerdi.

Ibnülemin Mahmud Kemâl Bey, en çok Rast Makamını severdi. Rast faslını icra ettiğimiz zaman son derece hislenir. adeta çocuk gibi seviirdi. Basmacı Abdi Efendi'nin "Senin aşkınla çök oldum" güfteli şarkısıyla, Hâfız Post'un "Gelse o şuh meclise nâz-ü tegâfül eylese" Rast Yürük Semaisişi pek beğenir ve okunmasını arzular.

Hüzzam makamından hoşlanmazdı. Sayısız pazartesi gecelerinde ister istemez sıra Hüzzama da gelirdi. Bu akşam nasibimizde hangi makam var diye sorduğunda, "Efendi Hazretleri müsaade buyurulursa bu akşam Hüzzam Faslı yapalım" cevabını verince, meşhur "Sen heman eyle tekellüm râzıyım düşünme ben" misrânını, "Sen heman eyle terennüm râzıyım Hüzzama ben" şekline çevirir, ince nüktesinde Hüzzam'ı sevmediğini hissettirirdi.

Fasillara peşreule girilir, beste, a-şır semâî, çeşitli usullerden şarkıların ortasında bir saz taksim eder, o esnada çay dağıtılır. Çaylar taksim dinlenirken yudumlanır. Taksimden sonra da şarkılara devam edilir, yürük semâî, saz semâî ile fasıl tamamlanır. Akabinde sabâ taksimi müteakip Aziz Mahmut Hüdâî Hazretlerinin Çargâh tevşihî "Kudûmun rahmeti zevk-ü safâdır ya resûlullah" okunur.

İbnülemin Mahmut Kemâl Bey'in Geceleri

Mevlevihane Peşrevi, arasında umumiyetle Udi Ethem Bey'in büyük gayret sarfederek ter içinde okuduğu gazele sıra gelir. Gazel yine Mevlevihâne Peşreviyle bağlandıktan sonra gecenin musiki programı biter. Bir aşır Kur'an-ı Kerim tilâveti nağmeleri uhrevi bir havaya kalbeder. O andan itibaren İbnül'emin'in geceleri esas vasfıyla ortaya çıkar. Her seviyeden insanın istifadeler sağlayacağı paha biçilmez sohbetler başlar. Tarihten, Edebiyattan, Müsikiden, Kitâbiyattan, Hattan ve daha bir çok konulardan, başka hiçbir yerde veya hiçbir kitapta elde edilemeyecek bilgiler bu suretle elde edilir, eski İstanbul konaklarının yaşayışı hakkında bu şekilde mâlumat sahibi olunurdu.

Onun huzurunda bir çok profesörleri, edipleri, şairleri, müsikînasları, kitâbiyatçıları, âlim, fâzıl ve sâlih şahsiyetleri tanıdık. Celâllendiği zaman mevkiî ne olursa olsun haslamalarından nasibini alan bu zevat, bahsettiğim bu sohbetlerden dağarcıklarına bir şey ilâve etme pahasına her türlü eziyete katlanırlar, başa gelecekleri peşinen tekabbül ederlerdi.

Bu kadar şedid görünüşlü olan İbnülemin Mahmut Kemâl, bir vefa örneği idi. Merasime son derece riayet ederdi.

1957 senesinde bir zatürree (pnö-

moni) geçirmişti. Daha henüz nekahat devresinde iken ben Taksim'de bir muayenehane açmıştım. Henüz alesi 37'nin altına düşmediği bir sırada kendisini ziyarete giden müşterek bir dostumuza hastalığı yüzünden, açtığım muayenehaneyi tebrike geciktirildiğinden dolayı üzüntü duyduğunu. kendisine senelerce hizmetimin karşılığında mutlaka tebrik etmesi lâzım geldiğini söyleyerek bu merasimi yerine getirmesi için bir taksi temin etmesini rica eder. Nekahat devresinde

çıkmasının mahzurlu olacağı hususunda ısrarlara rağmen o yaşta, ve sıhhaline tam kavuşmamış halde, elinde ömrümün en kıymetli hediyesi saydığım, ismime imzalı "Sön Hatatlar" kitabını, titrek bacakları bana getirmeyi ihmal etmemiştir.

Süleyman Nazif ve Yahya Kemâl Beyatlı'nın müştereken üstad için yazdıkları beyit, Efendi Hazretlerini pek güzel ifade ediyor:

"Hezâr gıpta bu devr-i sâbık efendisine
Ne kendi kimseye benzer, ne kimse kendisine"

Ulu Tanrının sonsuz rahmeti, kemâl sahibi büyük üstad, pirimiz İbnülemin'in üstüne olsun, nurlar içinde yatsın.

